

~~Returadresse:
Nannestad Historielag
Gamle Hadelandsvei 125
2032 Maura~~

Nannestad Historielag
MEDLEMSNYTT
SKOKLA

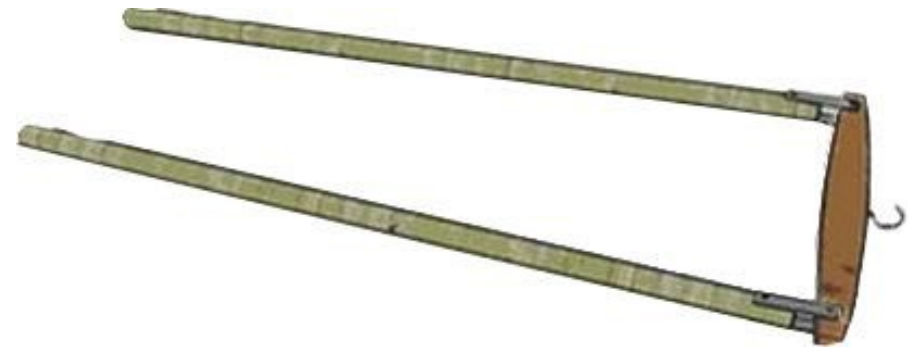

Foto: Villy Ruud.

PROGRAM OG MØTER, 2016

Faste møtekvelder for aktivitetsgrupper: Slegt og Foto er slått samme til samme dag. Det er annenhver torsdag i ukene med oddetall.

Skoklefallsdagen:

Fredag 3.juni. 2016. kl.19:00 på Sør-Kringler.

Nannestad-dagene den 11. og 12. juni

Vi i Historielaget ønsker at De av Dere medlemmer som mottar Skokla i papirform, og som har skaffet e- postadresse, sender oss opplysninger om dette. Send til: skokla@nannestad-historielag.org eller til en av styremedlemmene på mail eller telefon. (SMS) Se side 2

Skokla.

Skokler og hommelen utgjør til sammen draganordningen som brukes når hesten skal trekke redskaper uten påmonterte drag. Skoklene er dragene på hver side av hesten og hommelen er tverrtreet i bakkant mellom disse. På tegningen er skoklene og hommelen fastmontert sammen med leddede forbindelser som gjør utstyret smidig å svinge med. I det daglige ble dette utstyret samlet kalt for skoklene.

Det er spesielt ved bruk av våronnredskaper at skoklene er nødvendige. Derfor er den dagen våronna var slutt noen steder kalt skoklefallsdagen. Det var dagen da skoklene ikke trengtes på en stund, og derfor kunne ryddes bort.

SKÅKSKY: Da likte ikke hesten å bli satt på skjækene, eller er urolig/redd når den har dem på.

Med vennlighilsen
NannestadHistorielag
RoyCarlsen:Leder

Adr.:Gamle Hadelandsvei 125,
2032Maura

rocarls@online.no

Lederen:

Våren er godt i gang og vi nærmer oss sommeren. I Nannestad Historielag markeres at våronna er ferdig med SKOKLEFALL på Sø-Kringler. En fin tradisjon vi har.

Det som er veldig gledelig er at vi igjen får gitt ut SKOKLA, etter en tids opphold. En meget kompetent arbeidsgruppe arbeider med Skokla, men de trenger innspill. Slik at hvis flere kan bidra med artikler (og annet stoff til bladet) er det bare å ta kontakt med dem.

Vi har hatt årsmøte og valg. Ikke de helt store endringene fra i fjor. Villy og jeg bytter posisjoner. D.v.s. at jeg tar leder jobben i år. Jeg er veldig glad for at Villy har sagt ja til å være nestleder, for jeg (og historielaget) er helt avhengig av den utømmelige kunnskapen han sitter inne med. At Cato (Kasserer), Ruth (Sekretær) og Kjell (Styremedlem / WEB) har tatt gjenvalg, er også kjempefint.

Lederen fortsetter side 3

Styret:

Roy Carlsen	Leder	rocarls@online.no	tlf. 928 93 712
Villy Ruud	Nestleder	vi-ruu@online.no	tlf. 911 68 671
Ruth Tomter	Sekretær	ruth.tomter@gmail.com	tlf. 926 72 657
Cato Sand	Kasserer	c-sand@online.no	tlf. 615 38 967
Kjell Berglund	Web	kjberglu@online.no	tlf. 950 39 101

Vararepresentanter: Ole Johan Røtterud - Astrid Ringnes - Liv Stokstad

Skokla redaktør: Svein Monsen sveinlmm@gmail.com tlf. 905 52 747

Skokla-redaksjonen: Inger Bjørndal Foss - ingerfo@gmail.com - tlf. 922 34 585

Villy Ruud - vi-ruu@online.no - tlf. 911 68 671

Unni Breen Vinge - un-b-vi@online.no - tlf. 971 71 700

Endringer i programmet kunngjøres på våre internettsider.

www.nannestad-historielag.org

Eller med oppslag i Biblioteket - Servicekontoret.

Minneord om Tore G. Solheim.

Tore vokste opp i Oslo, men hans mors familie kom fra gården Grindåker i Nannestad. Da bestefaren døde i 1947 avsluttet han sine studier i sosialøkonomi og tok over Grindåker for å drive som bonde, men etter noen år ansatte han gårdsbestyrer og reiste til Oslo for å drive handel med frimerker og mynter.

Tore følte alltid en sterk tilknytning til Nannestad og ønsket å gjøre noe for hjembygda. Han fikk på nittitallet med seg et lag av lokale medspillere og etablerte en stiftelse med mål å få reist et bygdemuseum i Nannestad, og i 2006 ble Nannestad Bygdemuseum åpnet av daværende ordfører Hans Fr. Bang, på tomt stilt gratis til disposisjon av Nannestad kommune. I tillegg satte Tore av rikelig med penger til museale formål.

I dag står Nannestad Bygdemuseum som en kulturinstitusjon i bygda. Der vises gamle håndverk og der kan ung og gammel se dr. Habberstads kontor og Størdals butikk. Det er skiftende temautstillinger som viser ulike sider av historien og ved livet i bygda.

Internett-Bilde: Fra 90-årsdagen.

Tore var fast medlem av museets styre i alle år etter åpningen, og selv om han var svært syk de siste årene og ikke selv deltok i møtene, var han levende opptatt av hvordan museet ble drevet og hva det skulle inneholde. Nannestad er Tore G. Solheim stor takk skyldig for denne gaven til bygdas innbyggere.

Gravregistrering Nannestad - DIS-Norge

Før ferien 2016 er oppdatering av Holter Kirkegård ferdig registrert. Innsending til Gravminner i Norge skjer umiddelbart, men når tid det legges ut, avhenger av hvor mye de har å gjøre. MVH: Gravreistrator. Følg med, lenken under: http://www.sveinmonsens.no/gravregistrering_nannestad/registrert_paa_gravminner/

Sør Kringler:

Sør Kringler er den nordste gården i Nannestad hovedsogn vest for Leira. Opprinnelig må denne gården ha vært en del av en samlet Kringler-gård som også omfatter Kringler i Bjørsokn. Delinga har helst foregått i slutten av vikingetiden.

Husene ligger 210 meter over havet på en sanddekket og avrundet høyde like øst for Åsvegen, som går i skogkanten. En allé fører fra nordenden av tunet og ned- og østover til den gamle bygdevegen, som kom over jordene fra Rud og gikk videre nordover til gårdene i Bjørke.

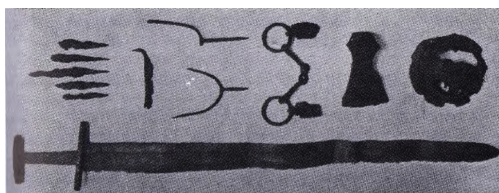

Foto: Inger Bjørndal Foss

Sør Kringler ble ryddet i eldre jernalder som en del av en samlet Kringler- gård og skilt ut som sjølstendig gård i vikingtiden. Ikke mye seinere må gården ha blitt delt i tre bruk, Gudbrands- Kringler og Søgaren- Kringler for to av brukene.

Gudbrands- Kringler ble etter svartedauen lagt til Søgarn, og bare jordet øgarn minner en nå om at det var gård her før svartedauen. Det tredje bruket gammel-norsk tid lå sørst på eiendommen og ble ennå på 1600- tallet og seinere opprettholdt som eget eiendomsobjekt under navnet Askeli eller Askelia, men det er mulig dette gårdsbruker hette noe annet i gammelnorsk tid, kanskje Amunds-Kringler.

Etter svartedauen var Sør- Kringler udelt til 1846, da ble den delt til Søgarn og Nordgarden, men alt i 1885 ble gården samlet igjen.

Det er mange gravhauger fra vikingetida på gården. Omkring 1900 kjørte de vekk en haug på jordet like nord for husa.

Det var ei mannsgrav med fullt utstyr, brynsje, tveegget sverd, spydodd, øks, skjoldhule, kniv nedlagt med never i sandjord. Det var også et matfat, kleberstein- kar, og hestetenner i grava. Utstyret lå lenge på gården, men ble så levert til Universitetets Oldsaksamling. Haugen var ikke særlig stor. Like ved ligger det en haug, og langs allèen østove til den gamle vegen er det flere større og mindre hauger, deriblant en båtformet. Haugene er ikke undersøkt. Det er også funnet to steinøkser på garden, ei tynnakkert øks av grønnlig stein og eggstykket av ei tverrøks av flint.

Lederen fortsetter.

Kunnskapen som er blant medlemmene i historielaget er vell det jeg er mest imponert over. På dagene med historiske glimt, uansett tema, kommer kommentarene fra tilhørerne på løpende bånd. Det er nesten slik at lydopptakene som presenteres, burde blitt tatt opp igjen med kommentarene til medlemmene. Kan anbefale alle å få med seg disse dagene.

På slekt og foto dagene er kunnskap også et gjennomgående emne. Kunnskapen som de sitter inne med om våre forfedre er nesten overveldende. Kan bare anbefale å komme på disse sammenkomstene.

Deltagelse på styremøte i Nannestad Bygdemuseum har vært noe av voksenopplæringen for mitt vedkommende i Nannestad. Bosse, Karl Henrik, Asbjørn med flere sitter inne med kunnskap som kommer godt med i dette vervet. Bosse er jo et kapittel for seg selv når det gjelder kunnskap om Nannestad. Jeg er veldig takknemlig for gjennomgangen vi har hatt, enten det er på kjøreturer rundt om i Nannestad eller det er over en kopp kaffe hjemme hos Bosse og Bjørg.

Noe av det jeg vil jobbe for i år er å få dokumentert hva de forskjellige gruppene skal arbeide med og ikke minst hvilke ambisjoner har gruppene selv. For meg er det viktig at dette skal være berikende og ikke begrensende. Det er viktig med dokumentasjon (kanskje mest for egen del), enten det er på museet (gjenstander mm) eller det er i arbeidet med historielaget. Alle gruppene vil / har fått et forslag til mandat eller arbeidsplan. Målet mitt er å få dette inn i et årshjul, slik at vi (styret, arbeidsgruppene, medlemmene) alle vet når ting vil skje.

Hva skjer i år? Ja her er SKOKLA en viktig informasjonskanal. I tillegg er vi på WEB med Facebook og egen hjemmeside. Her er det bare å følge med. Kjell legger ut mye interessant for enhver med interesse for det vi arbeider med i historielaget.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke alle som har bidratt med å få ting til å skje i 2015, etter hvert også i 2016. Samarbeidet med "gutta" på museet. Vaktene på museet, Kulturkontoret i Nannestad, Biblioteket, Styret i Nannestad bygdemuseum, m.fl. er et viktig bidrag til å få ting til å skje. Spennende er det jo at vi har fått hjelp til registreringsarbeidet på bygdemuseet. Da vil vi etter hvert få god oversikt over alt vi har på museet. Det er mye som skjer og vil skje etter hvert.

Roy Carlsen Leder
Mai 2016

KULTURMINNEPLANEN ER I HAVN!

Dette er Nannestads første kulturminneplan, og vi er en av de siste kommunene i fylket som utarbeider en slik plan. Ønsket om en kulturminneplan har imidlertid vært der lenge, både hos foreninger, politikere og privatpersoner.

Planen vil være nyttig for større deler av kommunens virksomhet, fra plan- og byggesak, til eiendomsforvaltning, skole og undervisning, næring, samferdselm.m. I tillegg vil den være et godt verktøy for befolkningen i Nannestad og innflyttere som ønsker å bli mer kjent med bygdas historie.

I denne første planen for kulturminner i Nannestad er det bygninger og bygningshistorie som er viet plass, og vi har flere hus vi kan være stolte av i Nannestad, både eldre og nyere bygg. Flere eldre hus og gårder er restaurerte, andre er veldig autentiske i forhold til alderen. Vi har områder med viktig historie av nasjonal betydning, som slaget på Låke 1240, og vi har områder av stor lokalbetydning som Nannestads sentrumsutvikling med både gammelt og nytt kommunehus.

Det er valgt ut 16 delområder. I valg av delområder er det lagt vekt på kriterier som høy alder og autentisitet i forhold til alder. Pressområder er også prioritert. Nyere kulturminner av høy verdi som ligger innenfor et delområde er tatt med. 32 objekter og en eldre, autentisk gård med flere bygninger (Sø-Kringler) er vurdert til å ha høy verdi i et kulturminneperspektiv.

Vi er stolte av å ha fått samlet sammen så mye informasjon og historikk rundt kulturminneområder og hus, «mellom to permer».

På vegne av arbeidsgruppa; Åse Mørk, Kulturkonsulent og prosjektleder for planarbeidet.

BISKOP JENS NILSSØN 1538 - 1600

Jens Nilssøn ble født i 1538. Etter å ha tatt sin magistergrad ved Københavns universitet, ble han rektor ved Oslo lærde skole — hvor han karakteristisk for sin tid ga studentene solide kunnskaper i astronomi, zoologi, geografi og botanikk med skapelsesberetningen som bakgrunn.

Fortsetter side 5

Bare 25 år gammel ble han gift med den 17-årige bispedatter, Magdalene Berg. I 1574 ble han sin svigerfars assisterende biskop med løfte om embetet når han tok av avskjed.

Fra denne tid — og til han døde i år 1600 — trålet han rundt i Oslo og Hamar stift fra Skien i syd til Dovre i nord og Båhuslen i øst. Det var stort behov for veiledning i «den rette tro» i årene etter reformasjonen og det var ofte så som så med kunnskapene. De fleste prester hadde nylig konvertert fra katolisismen. I mange tilfeller ble de godtatt som sjelesørgere etter å ha holdt en prøvepreken og i tillegg eksaminert av biskopen.

Det skjedde blant annet med hans egen sønn, Kristoffer (Stange) og Frantz Italus som ble sogneprest i Nannestad. Mange fikk også kongebrev hvor bispen etter eksaminasjon ga sin anbefaling. Bispen hadde med andre ord stor innflytelse på sin samtid. Det hendte også at prester ble avsatt etter hans anbefaling.

Jens Nilssøn hadde omgang med tidens lærde, f.eks. Tygo Brahe, med landets statholdere som Gyldenstjerne, Huitfeldt m.fl. — men også med ledende innen adel og borgerskap. På visitasreisene gikk han inn i bøndernes stuer for å undersøke den jevne manns opplysning og kultur. Han talte og skrev latin flytende og står som utgiver av flere lærde skrifter.

Etter 20 års ekteskap ble han gift for annen gang med den 16-årige Anna Glad. At han var 23 år eldre, var i tidens stil. Piken skulle bli «godt gift».

På sine mange reiser var han omgitt av en rekke unge menn, omtalt som «studenter» eller «drenge». Det var en slik «drenge» som førte i pennen hans mange visitasreiser, trolig etter bispens anmodning. Disse reisebeskrivelsene har fått stor betydning for ettertiden. De gir til dels en fyldig beskrivelse av topografi og kultur i samtiden.